

Obeir o creure

Joan Torra Bitlloch

Ja és curiós que, del que les llengües del nostre entorn en diuen *obeir*, el català en digui també *creure*. Les dues paraules estan íntimament relacionades des del seu origen en allò que volen designar. Però en català el *creure* ha guanyat terreny a l'*obeir*, sobretot en el llenguatge popular i en el context educatiu.

«Cal *creure* els pares» o «has de *creure* els mestres» són expressions ben nostres, allà on llengües germanes usen el verb *obeir*. El mateix castellà, no usaria pas l'expressió «creer a los padres y a los maestros», sinó «obedecerlos». Potser l'italià és la llengua que s'acosta més a l'ús que en fem en català. El llenguatge religiós judeo-cristià parla, en canvi, d'*honrar*, i així ho apreníem en els manaments: «honraràs el pare i la mare».

El català ens aporta, doncs, una llum diferent, i força nova sobre les relacions d'obediència en general i d'autoritat en particular. Val la pena mirar-s'ho més de prop.

Per tal que l'obediència _necessària_ sigui humanitzadora, és a dir, estableixi una relació que sigui de creixement, de socialització, de plenitud, de camí vers la maduresa..., s'ha de situar en el context de la fe, del *creure*. Ens hem de poder fiar d'aquell o d'aquells que ens manen. Només així la nostra resposta pot ser de creure, de creure-hi, i, per tant, d'obeir. Altrament l'obediència es torna servil: es fa perquè no queda cap més remei!

Com no se'ns fa difícil obeir _el que sigui o a qui sigui_ quan aquell que ens mana no és digne de fe, no té crèdit, no inspira confiança! Es fa a contracor. L'acte d'obediència no ens porta cap creixement personal, ni ens fa augmentar en maduresa, ni en responsabilitat. Potser més aviat al contrari.

Quan ens podem fiar de qui ens mana, obeir és un gest responsable que no ens violenta gens. Fins i tot en el cas que no compreguem allò que se'ns mana o que se'ns de-mana. Senzillament, ens en fiem. Obeir es torna un goig. Obeir és ben bé creure. Creure és del tot obeir.

A qui correspon exercir l'autoritat en qualsevol camp, pertoca el deure de guanyar-se la confiança de l'altre, i això no ho podrà fer si no és a base del seu testimoni personal d'honradesa. A més, caldrà que sàpiga donar raó, en els moments oportuns, de l'exercici concret de la seva autoritat. Només així aconseguirà que l'altre creixi tant, que arribi a fer-se seva la responsabilitat de tots i _qui sap!_ potser arribarà a fer innecessari l'exercici mateix de l'autoritat. En aquest cas, d'obedients es passa a ser responsables, i fins i tot coresponsables.

És el procés que aconseguixen els pares i els mestres de veritat: de fills i de deixebles, en fan pares i mestres nous per als altres. Que pocs n'hi ha que se'n surtin! En la vida ens trobem amb més fills que pares, amb més deixebles que mestres, amb més súbdits que ciutadans, amb més infants que persones adultes... Tots, en tots els ordres, n'hem d'aprendre molt. No cal pas posar exemples en l'ordre familiar, educatiu, social, polític, eclesial...

Jesús, el Mestre, s'arriscava a dir-ho ben clar, perquè hi podia aportar el seu testimoni i la raó de la seva petició: «*Vosaltres sou els meus amics si feu el que jo us mando. Ja no us dic servents, perquè el servent no sap què fa el seu amo. A vosaltres us he dit amics perquè us he fet conèixer tot allò que he sentit del meu Pare*» (Jn 15,14-15). I és que, finalment, només Déu és digne de fe. Per això és en Ell en qui creiem i a qui creiem, i aquest creure autèntic ens fa créixer.

Serem capaços d'expressar-ho bé els que ens fiem d'Aquell que digué «*que de mestre només en teniu un, i tots vosaltres sou germans*» (Mt 23,8)?

Joan Torra Bitlloch

Professor de patrologia a l'Institut Superior de Ciències Religioses de Vic